

[Lasse Budtz]

denten mere frie hænder i udenrigspolitikken, end hans forgænger havde. Det kan være, vi skal være glade for denne ændring, for ifølge de samme pressemeldinger, bl. a. i New York Times, vil det nye senat med republikansk flertal være mere parat end det gamle til at acceptere stigende forsvarsbudgetter og samtidig mere skeptisk over for nedrustningsforhandlinger med Sovjet. Men Ronald Reagan har faktisk ved flere lejligheder erklæret, at han er tilhænger af forhandlinger med Sovjet om en videreførelse af SALT-processen – vel at mærke, hvis Sovjet vil vise imødekommenhed over for de amerikanske eller republikanske ønsker om ændringer. Om man vil det i Kreml, foreligger der intet konkret om.

Men som en amerikansk kommentator skrev for nylig: Hvis ikke Polen eller Golfen eksploderer, er der faktisk en fair chance for, at de to parter kan sætte sig til at forhandle, også om våbenkontrol. Om der kommer noget ud af det, er svært at sige, bl. a. fordi Reagan på forhånd har bebudet, at han vil kæde nedrustningsproblemerne sammen med andre storpoltiske spørgsmål.

Alle vesteuropæiske lande med undtagelse af Frankrig har udtalt sig til fordel for SALT II, og enigheden om det fordelagtige for afspændingen ved en amerikansk ratificering af SALT II har derfor været så godt som enstemmig og er gået på tværs af de politiske skel.

Da der synes at have været nogen usikkerhed om, hvad der egentlig blev udtalt af Socialistisk Internationale i denne forbindelse, skal jeg give en uofficiel oversættelse af det relevante afsnit. Det hedder:

»Resultatet af det nylige amerikanske valg har yderligere bragt SALT II i fare. Ikke desto mindre vil Socialistisk Internationale forny sin appel om en ratificering af traktaten og en hurtig begyndelse af de vigtige forhandlinger om SALT III. Hvis dette ikke sker, vil det have en negativ indvirkning på freden og sikkerheden og på forhandlingerne om TNF-våbnene i Europa, de såkaldte europæiske mellemdistanceraketter. En sådan udvikling kunne endvidere føre til en yderligere udvidelse af det sovjetiske raketvåben. Vi opfordrer derfor de to parter til at begynde en ny forhandlingsrunde med det formål at begrænse kernevåbnene.«

Det siger sig selv, at det danske socialdemokrati ikke havde vanskeligheder ved at bakke op også om dette afsnit af resolutionen. Det er socialdemokratiets opfattelse, at alle muligheder for nedrustning skal prøves, blot ikke den ensidige nedrustning, for den gavner ikke afspændingen, men skader dens muligheder.

For os er der, som udenrigsministeren sagde, ikke noget fornuftigt alternativ til afspændingsbestrebelse. Vi ønsker, at Øst-Vest-dialogen skal fortsættes, og vi håber derfor også, at Madridkonferencens opfølgning af Helsingforslutakten ikke blot bliver en kedelig oplæsning af klart forudsete synspunkter, men at de enkelte lande er parate til at deltage med konstruktive forslag og i øvrigt vil vise imødekommenhed og vise forståelse over for modpartens synspunkter. Forslag om tillidskabende og verificerbare foranstaltninger netop på det militære område har socialdemokratiets dybe sympati, og vi mener, at en europæisk sikkerhedskonference, der først og fremmest skal beskæftige sig med nedrustning, bør være en af Madridkonferencens efterfølgere.

Vi glemmer ikke, at hovedårsagen til, at Madridkonferencen var ved at bryde sammen, er Sovjets invasion i Afghanistan, hvor man har overtrådt alle internationale retsbegreber. Vi har ved flere lejligheder udtalt vor fordømmelse af denne invasion, og vi fornyr den gerne her.

Helsingforslutakten blev skrevet bl.a. for at skabe mere menneskeværdige forhold i de lande, der tiltrådte den, og i relationerne mellem landene, men menneskerettighederne har mange steder fortsat trange kår. Socialdemokratiet må tage afstand fra de sovjetiske myndigheders arrestation af den sovjetisk-jødiske videnskabsmand Viktor Brailovskij. Brailovskij har i meget lang tid søgt at få udrejsetilladelse for sig og sin familie, men er stadig blevet det nægtet. Han og hans familie repræsenterer hverken indenfor eller udenfor nogen som helst trussel mod det sovjetiske samfund. Vi opfordrer derfor de sovjetiske myndigheder til at give Brailovskijfamilien udrejsetilladelse, og vi mener i det hele taget, at der burde gives udrejsetilladelse til langt flere sovjetiske jøder. Det er ubegribeligt, at man vil tvinge folk til at bo i et land, de ikke bryder sig om.